

Informatieblad

Forensische zorg

Overzicht behandelinstellingen met verblijf

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie kunnen een psychiatrische of psychische stoornis hebben. Voor de veiligheid van de samenleving is het van belang dat zij een passende behandeling krijgen. Daarbij houden we rekening met de noodzakelijke beveiliging. Forensische zorg is geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en verstandelijk gehandicaptenzorg die onderdeel zijn van een straf of maatregel. Forensische zorg kan door de strafrechter worden opgelegd aan iemand met een stoornis of verstandelijke beperking die een strafbaar feit heeft gepleegd. Ook kan tijdens een gevangenisstraf worden toegeleid naar zorg als dat nodig blijkt. Forensische zorg beweegt zich op het snijvlak van twee werelden: van het strafrecht én de zorg.

Overzicht behandelinstellingen met verblijf

	Beveiligingsniveau	Aantal locaties	Gemiddeld aantal plaatsen (een plaats kan meerdere malen per jaar bezet zijn)
Besloten afdeling in reguliere GGZ-instelling of reguliere verslavingszorgafdeling of de resocialisatieafdeling van FPA, FVA, FVK, FPK of FPC	1	80	300
Forensisch Psychiatrische Afdeling (FPA), forensische verslavingsafdeling (FVA) en Sterk Gedragsgestoorde Licht Verstandelijk Gehandicapten (SGLVG+)	2	21	665
Forensisch Psychiatrische Kliniek (FPK) Forensische Verslavingskliniek (FVK)	3	10	391
Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC)	4	7	947

Zorgsetting beveiligingsniveau 1

Besloten afdeling in reguliere GGZ-instelling of reguliere verslavingszorgafdeling of de resocialisatieafdeling van FPA, FVA, FVK, FPK of FPC

Op deze afdelingen verblijven reguliere patiënten en forensische patiënten met een straf, of in het kader van hun strafrechtelijke maatregel. Forensische patiënten starten hier met hun behandeling of zijn hierheen overgeplaatst vanuit een (zorg)instelling met een hoger beveiligingsniveau. In het algemeen wordt tijdens het verblijf op deze afdelingen toegewerkt naar terugkeer in de maatschappij. De patiënten krijgen dan ook, behalve psychiatrische zorg, ondersteuning bij het vinden van werk of een zinvolle dagbesteding, herstel van het sociaal netwerk en het vinden van een woning. Binnen deze zorgsetting verblijven patiënten aan wie reeds vrijheden zijn toegekend.

Mate van beveiliging:

(www.nza.nl/zorgonderwerpen/zorgonderwerpen/forensische-zorg)

Er is sprake van een besloten setting. De buitendeur is voor patiënten permanent afgesloten.

- Binnen het gebouw kunnen patiënten zich vrij bewegen.
- Het volledige aanbod van behandel- en therapiefaciliteiten van de instelling wordt buiten de besloten setting aangeboden.
- De (im)materiële beveiliging bestaat uit onder andere een 24-uurspost, controle op de aan- en afwezigheid van patiënten en drugs- en kamercontroles die op indicatie en onaangekondigd plaatsvinden. De medewerkers zijn getraind in agressiebeheersing, gesprekstechnieken, vroegsignalering en risicomangement.

Wat voor soort forensische patiënten verblijven daar?

Tbs-gestelden, uitgeplaatste gedetineerden en justitiabelen aan wie forensische zorg als bijzondere voorwaarde is opgelegd. Voor deze forensische patiënten is ingeschat dat zij op beveiligingsniveau 1 kunnen verblijven.

Hoeveel plaatsen in Nederland? (gemiddeld over een heel jaar)

300 plaatsen (een plaats kan meerdere malen per jaar bezet zijn)

Waar?

Op ongeveer 80 locaties in het land bieden 29 aanbieders deze zorgsetting aan.

Zorgsetting beveiligingsniveau 2

Forensisch Psychiatrische Afdeling (FPA), forensische verslavingsafdeling (FVA) en Sterk Gedragsgestoorde Licht Verstandelijk Gehandicapten (SGLVG+)

Een FPA is een beveiligde kliniek, waar zowel reguliere patiënten als forensische patiënten met een straf of in het kader van hun strafrechtelijke maatregel kunnen worden opgenomen. Op een FPA worden mensen behandeld met een psychiatrische aandoening die voor de opname grensoverschrijdend of gevaarlijk gedrag hebben vertoond. Ook hier wordt tijdens de psychiatrische behandeling toegewerkt naar terugkeer in de maatschappij en krijgen patiënten ondersteuning bij het vinden van werk, woning en/of dagbesteding. Op hetzelfde beveiligingsniveau wordt behandeling geboden voor de doelgroep verslaafden op een FVA en voor de doelgroep verstandelijk gehandicapten in een SGLVG+ voorziening. Op beveiligingsniveau 2 worden patiënten geplaatst waarbij de verwachting is dat zij binnen afzienbare tijd de beveiligde setting kunnen verlaten.

Mate van beveiliging:

(www.nza.nl/zorgonderwerpen/zorgonderwerpen/forensische-zorg)

- Patiënten geplaatst in een instelling vallend in beveiligingsniveau 2 starten altijd op een gesloten afdeling.
- Het aanbod van behandel- en therapiefaciliteiten van de instelling wordt deels buiten de besloten setting aangeboden (al dan niet onder begeleiding).
- (Im)materiële beveiliging (aanvullend op niveau 1) omvat: continu of cameratoezicht op de afdelingen, registratie van de aan- en afwezigheid van patiënten, een gecontroleerde in- en uitgang. Verder wordt de doorplaatsing van patiënten gefaseerd vormgegeven.

Wie verblijven er op strafrechtelijke titel?

Tbs-gestelden, uitgeplaatste gedetineerden en justitiabelen aan wie forensische zorg als bijzondere voorwaarde is opgelegd. Voor deze forensische patiënten is ingeschat dat zij op beveiligingsniveau 2 kunnen verblijven.

Hoeveel plaatsen in Nederland? (gemiddeld over een heel jaar)

665 plaatsen (een plaats kan meerdere malen per jaar bezet zijn)

Waar?

- 1) FPA Aventurijn (Den Dolder)
- 2) FPA GGz Westelijk Noord-Brabant (Halsteren)
- 3) FPA GGz Friesland (Franeker)
- 4) FPA Reinier van Arkel (Vught)
- 5) FPA De Kijvelanden (Poortugaal)
- 6) FPA De Woenselse Poort (Eindhoven)
- 7) FPA Pro Persona (Wolfheze)
- 8) FPA GGz Noord-Holland-Noord (Heiloo)
- 9) FPA GGNet (Warnsveld)
- 10) FPA Palier (Den Haag)
- 11) FPA Radix (Heerlen)
- 12) FPA Lentis (Zuidlaren)
- 13) FPA Transfore (Almelo)
- 14) FPA Vincent van Gogh (Venray)
- 15) FPA GGz Drenthe (Assen)
- 16) SGLVG+ Ipse de Bruggen (Poortugaal)
- 17) SGLVG+ Trajectum (Rekken en Westerveld)
- 18) SGLVG+ Stevig/Dichterbij (Oostrum)
- 19) SGLVG+ Aventurijn (Den Dolder)
- 20) FVA Palier (Den Haag)
- 21) FVA Tactus (Zutphen)

Zorgsetting beveiligingsniveau 3

Forensisch Psychiatrische Kliniek (FPK) en Forensische Verslavingskliniek (FVK)

In een FPK verblijven patiënten met complexe psychiatrische problematiek, die voor hun opname in de kliniek grensoverschrijdend of gevaarlijk gedrag hebben vertoond. Ook hier kunnen reguliere patiënten én forensische patiënten met een strafrechtelijke titel worden opgenomen. De kliniek biedt een intensieve behandeling aan in een hoogbeveiligde omgeving en die gericht op het verminderen van delictgevaarlijkheid. Het doel is dat iemand op een veilige manier resocialiseert.

Mate van beveiliging:

(www.nza.nl/zorgonderwerpen/zorgonderwerpen/forensische-zorg)

- In een instelling vallend in beveiligingsniveau 3 worden vooral patiënten geplaatst die voor langere tijd binnen de beveiligde ring dienen te verblijven.
- Er is sprake van een gesloten setting met geringe bewegingsvrijheid.
- Volledig behandel- en recreatieaanbod is beschikbaar binnen de beveiligde ring.

- (Im)materiële beveiliging (aanvullend op niveau 1 en 2) kan inhouden dat er bij de in- en uitgang van beveiligde ring een centrale post aanwezig is. Verder vinden regelmatig drugs- en kamercontroles plaats (zowel aangekondigd, op indicatie als onaangekondigd).

Wie verblijven er op strafrechtelijke titel?

Tbs-gestelden met verpleging van overheidswege*, uitgeplaatste gedetineerden en justitiabelen aan wie forensische zorg als bijzondere voorwaarde is opgelegd. Voor die forensische patiënten is ingeschat dat zij op beveiligingsniveau 3 kunnen verblijven.

Hoeveel plaatsen in Nederland? (gemiddeld over een heel jaar)

391 plaatsen (een plaats kan meerdere malen per jaar bezet zijn)

Waar?

- 1) FPK Hoeve Boschoord (Westerveld)*
- 2) FPK Arkin (Amsterdam)*
- 3) FPK GGz Drenthe (Assen)*
- 4) FPK De Woenselse Poort (Eindhoven)*
- 5) FPK De Kijvelanden (Poortugaal)
- 6) FPK Veldzicht (Balkbrug)
- 7) FPK Transfore (Balkbrug)
- 8) FVK Oostvaarderskliniek (Almere)
- 9) FVK Antes (Poortugaal)
- 10) FVK Tactus (Zutphen)

Zorgsetting beveiligingsniveau 4

Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC)

Een FPC (tbs-kliniek) is een gesloten instelling waar patiënten verblijven aan wie de tbs met verpleging van overheidswege is opgelegd. In een tbs-kliniek worden mensen met een psychiatrische aandoening behandeld, die een ernstig strafbaar feit hebben begaan. Het beveiligingsniveau is zeer hoog.

Mate van beveiliging:

(www.nza.nl/zorgonderwerpen/zorgonderwerpen/forensische-zorg)

- Op beveiligingsniveau 4 worden patiënten geplaatst die langdurig onder zeer hoge beveiliging moeten verblijven.
- Er is sprake van een gesloten setting met zeer geringe bewegingsvrijheid binnen het gebouw.
- (Im)materiële beveiliging (aanvullend op niveau 1,2 en 3) is: een dubbele ring bestaande uit een metershoog penitentiair hekwerk en een muur voorzien van detectie

en cameraobservatie. De resocialisatie van patiënten gebeurt gefaseerd en onder begeleiding.

Wie verblijven er op strafrechtelijke titel?

Justitiabelen aan wie de rechter tbs met verpleging van overheidswege heeft opgelegd.

Hoeveel plaatsen in Nederland?

947 plaatsen (een plaats kan meerdere malen per jaar bezet zijn)

Waar?

- 1) FPC Van Mesdagkliniek (Groningen)
- 2) FPC Veldzicht (Balkbrug)
- 3) FPC Oostvaarderskliniek (Almere)
- 4) FPC Van der Hoeven (Utrecht)
- 5) FPC De Kijvelanden (Poortugaal)
- 6) FPC De Rooyse Wissel (Oostrum)
- 7) FPC Pompekliniek (Nijmegen en Zeeland NB)

Verlof

Het toepassen van verlof kan, ongeacht het beveiligingsniveau waarop de justitiabele verblijft, aan de orde komen. Verlof is een belangrijke stap op weg naar resocialisatie. Verlening van verlof vindt gefaseerd plaats en alleen als het past binnen het behandelplan en als de deskundigen het vanuit veiligheidsoverwegingen als toelaatbaar inschatten.

Indicatiestelling forensische zorg

Met een indicatiestelling wordt de zorgbehoefte en de beveiligingsnoodzaak van de justitiabele vastgesteld. Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie voert alle indicaties uit voor klinische zorg, waaronder verblijfszorg na klinisch opname in een kliniek. Voor klinische plaatsingen is de Divisie Individuele Zaken (onderdeel van DJI) verantwoordelijk.

Het Psycho Medisch Overleg (PMO) van een Penitentiaire Inrichting (PI) voert de indicatiestelling uit voor ambulante zorg binnen een PI en verblijfszorg na ontslag, in het kader van re-integratie.

De drie reclasseringsorganisaties voeren de indicatiestelling uit voor alle ambulante zorg en verblijfszorg in voorwaardelijke trajecten, bijvoorbeeld een voorwaardelijke gevangenisstraf.

Meer informatie?

www.forensischezorg.nl

www.dji.nl

www.ggz.nl

www.nza.nl

Dit informatieblad is een publicatie van:
Dienst Justitiële Inrichtingen
Postbus 30132
2500 GC Den Haag

Aan dit informatieblad kunnen geen rechten worden ontleend. DJI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in dit informatieblad.

© Dienst Justitiële Inrichtingen, oktober 2017